

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов!

25-ше (3569) №,
2022 ий 24 июнь,
кугарня.

Ямде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Уаалыкын сӧрал пагытше

Звенигово район
Шолэнгер школ гыч
ӱдыр-
влак.

Волжский район Пӧтъял
школын тунемшыже-шамыч.

Медведево район Руэм
школын йочаже-влак.

Кенгеж – чот вучымо да эн кӱчык пагыт. Тыгодым йоча-влак шер теммеш канен, модын, йӱштылын, велосипед дене кудалыштын, унала коштын шуктыненшт. Кенгеж каникулын ик тылзыже шенгеланат кодеш. Йоча лагерьлаште (снимкылаште) икымше каныме смене пашажым иктешлен. Марий Эл Республикыште икымше сменяште йоча-влакын тазалыкыштым пенгыдемдыше

184 организаций (кенгеж мучко 196 лийшаш) пашам ыштен. Тушто 15030 ӱдыр-рвезе канен. Кенгеж каныш ятыр поро шарнымашым кодыжо манын, вӱд воктене, корнышто, чодыраште шкендам чын кучыза, лӱдыкшыдымылык нерген шарныза.

Л.ГРИГОРЬЕВА ямдылен.

Икшыве-влакын кенгеж канышышт нерген 3-шо паштыкыште лудса.

ПОДПИСКЕ

2022 ийын кокымшо пелийжылан «Ямде лий» газетлан возалтса!

Ак – 385 тенгеат
80 ыр.

Индекс –
П4696.

Подписчик-влак коклаште
ЛОТЕРЕЙ модыш
эртаралтеш.

Рекламе.

Чеверын, школ!

Морко район Коркатово лицейын 11-ше классым 55 ўдыр-рвезе тунем пытарен. Нунын кокла гыч 12 тунемше «За особые успехи в учении» медаль дене палемдалтын. Биологий да химий классыште тунемше 6 ўдырлан – Маша Никифоровалан, Юлия Анисимовалан, Юлия Флотскаялан, Маша Царегородцева-

лан, Тая Васильевалан да мыланем – ты медальым да аттестатым 18 июньшто кучыктеныт (снимкыште).

Тыршен тунеммына арам ыш лий. Ончылно у тунемме вер, у сенымаш-влак вучат. Пагалыме да йоратыме туныктышем-влаклан чын корным ойыраш полшымыштлан кугу таум ойлем.

Настя ИВАНОВА.

Увер

Марий Эл Республикысе образований да науко министерстве руш йылме да математике дене ЕГЭ-н лектышыжым иктешлен. Руш йылме дене экзаменым 2,5 тўжем ўдыр-рвезе кучен. 100 баллым ик тунемше поген. Математике дене базовый кўкшытан заданийлам 990 йоча ыштен, профильный кўкшытаным – 1606 икшыве.

Ик выпускник 100 баллым поген.

Гўжлен Пеледыш пайрем

18 июньшто Йошкар-Олаште «Пеледыш пайрем» калыкле тўвыра всероссийский фестиваль эртаралтын. Тудо Российысе калык-влакын тўвыра поянлыкышт идалыклан пўлеклалтын. Тений пайрем 30 тўжем утла еным иквереш чумырен, Российын 8 регионжо гыч уна-влак ушненыт. Кугыен-

влак дене пырля йоча-шамычат усталыкыштым тўрлў вере ончыктеныт. «Ямде лий» ден «Кугарня» газет редакций-влакын пашаенгыштын эртарыме «Йоча тўня» аланыште калык модышла дене куанен модыныт (снимкыште).

Л.НИКОЛАЕВА ямдылен.
Н.ЛАВРЕНТЬЕВАН фотожо.

Российысе увер

12-17 ияш ўдыр-рвезе-влак, Петр I суапле пашаж дене кылдалтше хэштегым шоныза да «Императорский хэштег» всероссийский конкурсыш ушныза. Тўрыс уверым fun-tuk.ru сайтыште лудса.

Кажне кумылан ег «Бессмертный полк русской поэзии» историй да литератур тўнямбал акцийыш ушнен кертеш. Кугу Ачамланде сарыште лийше поэтын почеламутшым лудмыдам видеош войзыза да **30 сентябрь марте** poetic.polk@ya.ru адрес дене электрон почтыш колтыза.

Москосо Сенымаш тоштер «Портрет фронтовой собаки» тўнямбал сўрет конкурсыш ушнаш ўжеш. Сўретым **1 август марте** колтыман. Тўрыс увер – victorymuseum.ru сайтыште.

Марий Элысе увер

Республикысе йоча да самырык-влаклан В.Х.Колумб лўмеш книгагудо 1-11-ше класслаште тунемше-влаклан «Традиции народов России» онлайн-квест модышым увертарен. Сайтыш пурен, **31 август марте** тўрлў йодышлан вашмутым пуыза да пўлекым модын налза.

Марий Эл Республикым Вуйлатышын пашажым жаплан шуктышо Ю.Зайцевын ойжо почеш, Пеледыш пайрем кугыжаныш кўкшытан лиеш.

Козьмодемьянск олесе «Паллада» клубын юнгыжовлак Санкт-Петербургышто эртаралтше «ЮНФЛОТ» да «ЮНАВИА» отряд-шамычын икымше всероссийский слётыштышт лийыныт. Кызыт самырык ег-влак Юл энгерыште черетан тунемме иймаште улыт.

ИЙЫН ОТ МОШТО – ИТ ПУРО

Йоча-влак, шокшо игече шогымылан кӧра ялысе пӱяшке, ерышке, энерышке йӱштылаш вашкеда. Шарныза: сайын ийын моштеда гынат, ача-ава але кугыен-шамыч деч посна вӱд воктеке ида кай. Пырля лийме годымат ятыр правилым шотыш налман. Тидын нерген Россий МЧС-ын Марий Эл Республикысе тӱн управленийжын Йошкар-Оласе отделенийжын ГИМС (Государственная инспекция по маломерным судам) рӱдержын инспекторжо В.С.СТРЕЛЬЧУК каласкала:

– Палыдыме верлаште йӱштылман огыл. Тудын келгытшымы огыда пале. Вӱд пундашыште тӱрлӧ ате, воштыр да молат лийын кертыт. Кызыт яллаштак йӱштылаш верым кельштарат: вӱдышкӧ волаш изирак пашамал але тошкалтышымы ыштат, сер воктене каналташ йӧн уло, вургемым ващталтен чияш изирак пӧртым чошат.

Вӱдыш пурмыо деч ончыч капкылым лывырташ икмыняр куштылго упражненийым ыштыман. Вӱдын температуржым шотыш налман. Тудо 20

градус деч шокишырак лийшаш. Кугурак ийготан йоча-влак вӱдышкӧ лудо гай вуйге пураш йӧратат. Тидлан сайын ийын моштыман. Жапымат шотыш налман. 30 минут деч утла вӱдыштӧ лийман огыл. Кугыен-влак деч посна вӱдыш пураш лӱдыкшӧ.

Вӱдыштӧ она, пырня, пуэн овартыме матрас, орава камер дене ийын кошташ, модаш ок лий. Ӱдыр-рвезе-влак, нине ой-канашым шотыш налыда гын, уто лӱдыкшӧ лийшаш огыл.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Куандарыше каныш

Морко районысо кажне гаяк тӱвыра пӧрт пелен кенежын икымше тылзынже йоча лагерь пашам ыштен. Кораксола тӱвыра пӧрт пеленысе «Кече» сводный отрядыш 20 йоча коштын. Ӱдыр-рвезе-влакын кажне кечышт тӱвыргӧ лектышан лийын. Ик кечын экскурсийыш миеныт гын, вес кечын тагасымаште вийыштым тергеныт, тӱрлӧ конкурсышто мастарлыкыштым ончыктеныт. Ты отрядын эше ик пайдажым палемдыман. Коча-кова дек ола гыч кенеж жаплан унала толшо да рушла кутырышо икшыве-влакым марла мутланаш туныктеныт.

Е.ГРИГОРЬЕВА.

Жап уке йокрокланаш

Школ пелен «Неунывайка» лагерь пашам ыштен. Тудым Э.А.Рыбакова вуйлатен. Эльвира Андреевналан 4 воспитатель польшкален. Лагерыш 30 йоча (снимкыште)

те) коштын. Кажне кече тӱрлӧ мероприятийлан поян лийын. Мыланна йомак, кенеж, Марий кундем нерген викторинылаште уш-акылнам тергаш келшен. Спорт модыш-влак кумылнам нӧлтенят. «Клатым кычалза» модыш йоча-влакын икоян улмыштым пенгыдемден. Кочмыверыште тутло кочкыш дене сийленят. Лагерыште жапым пайдалын да онайын эртаренна. Ынде ача-авалан мӧнгыштӧ польшкалена.

**Виолетта СОКОЛОВА,
Настя ПЕТУХОВА.**

Кужӧгер, Конганур.

Пайдам кондат

Руэм школ пелен «Ритм» школ лесничестве пашам ышта. Тудым М.В.Александрова вуйлата. Тушко 5-ше «А» классым тунем пытарыше йоча-влак коштыт. Кенежым сомыл шуко. Ӱдыр-рвезе-влак тулотылан верым ямдылаш тунемыныт, 9 куткышуэм печеныт. Чодыра паша нерген шинчымашым келгемдаш Юл кундем кугыжаныш технологий университетыш миеныт. Тушто нунылан экскурсийым эртареныт. Студент-шамычын пашаштым ужын, шымлымашлан кумыланыныт. Марина Вячеславовнаны вуйлатымыж почеш нӧшмӧ гыч кож росотам ямдыленыт, тудым шынденят, ынде кушмыжым эскерат. Йоча-влак кенеж канышым пайдалын эртарат.

Л.ПАВЛОВА.

Медведево район.

Фотом школ архив гыч пайме

Вий-куатым шуарем

У кечым зарядке гыч тўналат гын, кечыгут нёлталтше кумылан лият. Тидым мый шке гыч палем. Южгунам зарядкым ом ыште гын, ала-могай пашам коды мемла чучеш. Эн ончыч куштылго упражненилам ыштем, вара нелыракыш куснем. Кажне кечын нелырак упражнениым ешараш лиеш. Тыге вий утларак погына. Кызыт гын мый кок гана зарядкым ыштем. Молан, шонеда? Школ лагерыш коштам. Туштат канышнам зарядке гыч тўналына.

Артём ИВАНОВ.

**Йошкар-Ола,
24-ше №-ан школ.**

Курыкан верлаште таңасыме

Волжский район Ёлыл Азъялыште курыкан верлаште куржталмаш дене таңасымаш эртаралтын (**снимкыште**). Тудо Республикысе курчак театрын 80 ияш лўмгечыжлан пўлеклалтын. Таңасымашке Йошкар-Ола, Саратов, Озан олала да республикын тўрлў районжо гыч 6-83 ияш 111 спортсмен погынен. Ийготым шотыш налын, спорт-

смен-влак 1 километр гыч 10 километр марте куржыныт. Ме, Сотнур школын тунемшыже-влак Максим Качуев, Ярослав Михайлов да мый, таңасымашке ушненна. Мый кумшо верыш лектынам. Физкультурым туныктышо Р.С.Михайловлан сенымашыш шуаш полшымыжлан таум ойлем.

Денис ГУСЕВ.

Волжский, Сотнур.

Фотом школ архив гыч налме.

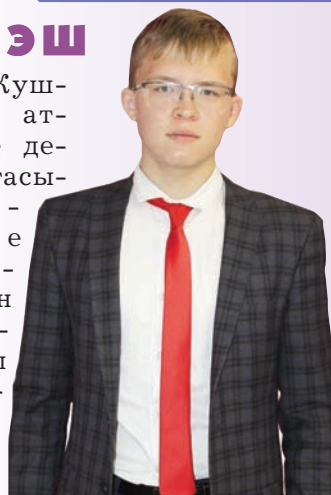
Куржталын сенымашке шүэш

Волжск оласе лицейын тунемшыже Дима Тимофеев (**снимкыште**) «Спорт – тиде илыш. Ик гана кылым кучет гын, чарнаш ок лий» манеш. Чолга рвезе дене «Йоча тўня» пайремыште палыме лийынна.

– *Изиэм годым телевизор дене хоккейым ончаш моткоч йўратенам. Сандене кум ияшем годым икымше гана коньки ймбаке шогалынам. Спортын ты видше чонемлан лишылла чучын,* – ойла Дима. – *Хоккейым кызыт хоббилан шотлем. Пытартыш жапыште утларак жапым куржталаш ойырем.*

Дима – школысо баскетбол командын чолга модшы-

жо. Куштылго атлетике дене таңасымашлаште чўчкыдын сенышыш лектеш. Сенышмашшондыкышкыжо медаль ден чапкагазше-влак кажне гана ешаралтыт. Тыште физкультурым туныктышо О.В.Зайцеван надырже кугу.

Е.ИВАНОВА.

Авторын фотожо.

Кўлешан шомак

Иктагаш йолташем-влак футбол да хоккей дене модаш йўратат. Каратэ да бокс секцийлаш коштыт. Мыланем велосипед дене кудалышташ, волейбол дене модаш, куржталаш келша. Шукерте огыл мый фитнес тренер дене палыме лийынам. Тудо тыге каласен: «Пенгыде тазалык –

тиде вий да тура тупрўдў. Сандене кажне кечын эрдене зарядкым ыштыман». Тиде ойым ушыштем кучем да шукташак тыршем. Теат, йоча-влак, спорт дене кылым кучыза.

Ксения ИВАНОВА.

**Звенигово, 2-шо №-ан
Красногорский школ.**

Капкылнам туржына

Йўратем чевер кенежым: Кече утыр шыргыжеш. Ямдылем изи ленежым, Тушко энгыж возалеш.

Йолташем дене коктын Ме пасушко куржына. Модына, мечым поктыл, Капкылнам ме туржына.

**Степан
ВЛАДИМИРОВ.
1-ше номеран Морко школ.**

Синквейн

Мече

Йыргешке, йошкарге.
Чумем, кышкем, налам.
Уремыште эре модам.

Модыш.

**Алёша БУЛЫГИН.
Советский, Ёрша.**

Ятасым кате - родо лий

Ятас кучымо йўлам «ортак» маныт. Тудо эн лишыл йолташ манмым ончыкта. Тачысе кечын ты пайрем нерген шукынжо огытат пале, очыни. Теве Пошкырт кундемыште ты йўлам аралат, пайремым кажне ийын эртараш тыршат.

А.П.Ахмадеева (снимкыште шолаште) Бирск районысо Изи Соказа селасе клубышто культпашаенлан ышта. Икмынар ий ончыч Ятас пайрем нерген келгынрак шымлаш тўналын.

– *Марий калык ожнысек шкаланже пöрттым чоҗен, ик верыште илаш тыршен. Пашалан полшышо родо, лишыл йолташ шукырак лийышт манын, Ятас пайремым эртарен. Ятасым кучышо еҗ эн вучымо унала шотлалтын. Тудым тукым родо семын вашилийыныт,* – оила Алёна Павловна. – *Ты пайремым утларакше вес районышто але пошкудо ялыште илыше еш дене пайремлаш тыршеныт. Тыге тора кундемышкат уналыкеш кошташ лиеш маныныт.*

Пайремлан комбым шолтеныт. Родо лияш шонышо вате-марийлан да икшывыштлан пöлекым ямдыленыт: пöрҗенлан – тувыр ден шүргүштышым, ўдырамашлан – марий тувырым, шовычым, йоча-влаклан – тёрлö вургемым. Уна-влак толмеке, кандырам пунен куштеныт. Озаватын кидыштыже комбо, суртозан кидыштыже черпыт пура ли-

йыныт. Гармонь почеш мурен-куштен ситарымеке, суртозалан комбым пүчкедаш ўшаненыт. Тудо комбым кумло кум ужашлан пайлен, кажныжым мелна осыш оптен. Комбын вуйжым пöрҗенлан кучыктен, шүйым – пелашыжлан. Тидын годым «Кушко шүй савырна,

тушко – вуй» манын. Ўдыр икшывылан сай ешыш марлан каяш шулдырым пуэн, эргылан – эрдым. Йол ўмбака пентгыдын шогалаш да ешым ончаш тыланен. Пайремыш толшо кажне еҗ шылым тамлен ончен.

– *Ожно вачылум кўжкö пыштеныт. Тудо ешым осал деч арала шоненыт. Кызыт йўла изиш ваиталтын. Вачылум ўстелтöрыш шындат. Ятасым катыме шот*

тудак кодын. Родо лияш шонышо еҗ вачылум, куэмыш пўтыралын, пельгыч каташ темла. Кугурак ужаш кöлан логалеш – тудо унала ўҗеш. Палемдыме кечын, тукым родым ўҗын,

комбым, киндым, мелнам, пурам налын, уналыкеш каят. Тыге кок еш родыш савырна. Ятас пайремым ик еш икмынар гана эртарен кертеш, – палдара Алёна Павловна.

Тылеч посна А.П.Ахмадеева «Рвезылык», «Ош пеледыш», «Арама» ансамбль-влакым вуйлата. Самырык тукымым марий йўлам пален кушкаш кумыландат.

– *Йоча-влак калык йўлам, модын ончыктымеке, куштылгынрак шарнен кодыт. Сандене лишыл жапыште сценке-влаклан утларак жапым ойыраш шонымаш уло,* – оила вуйлатыше.

Е.ИВАНОВА.

Фотом еш архив гыч налме.

Онай модыш

Кас кочкышлан авам конгаш чывым кўктен. Ош шыл коклаште тўкö гай койшо лум ужмеке, авамлан ончыктышым. «Аня, айда ятасым кучена», – кенета авам мане. «Ятас» мутшым мый икымше гана кольым. Морко район Кугу Шале ялыште чывын вачылужым тыге маныт улмаш. Тиде лу

дене кылдалтше модыш уло. Ончыч лум кок еҗ ката. Вара, тёрлö семын ондален, икте-весыштлан иктаж арверым кучыкташ тыршат. Арверым кучыктышо еҗ «Ятасет» маншаш. Кö эн ончыч кучыкта – тудо сена. А те тиде онай модыш нерген паледа?

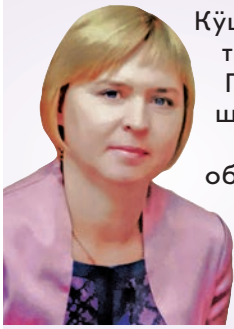
Аня ВИНОГорова.

Звенигово, Кожласола.

Ваш-ваш полшымо ушан ой кумыл дене ылыман. Кузе мўжш-влак ваш-ваш полшат, йытыраен илат, тыгак айдемыланат илаш кўлеш. Шайланат, таҗ огылланат ик семын полмаш кўлеш.

Россий Федерацийысе цифровой вяҗмаш, связь да массовый коммуникаций министрствын окса полшыж дене лукмо.

Кўшыл категориян туныктышо, Россия Президентын грант-шым кок гана налше, Россия Федераций общий образованийын почётан пашаенже, Йошкар-Оласе 21-ше номеран Семёновка школышто кугы-жаныш марий йылме урокым вўдышö **О.Н.ВАСЕНИНА** ямдылен.

«Шочмо кундемым шымлена» урок

1 Келшыше мут-влакым ешарыза.

Марий Элын эн _____ энерже – Юл. Тудым Российыште илыше түрлө калык шке йылмыж дене тыге лўмда: рушла – _____, татарла – _____, чувашла – _____. Шўдö утла _____ тудлан куатшым пуа. Нунын коклаште – Марий Элын _____, _____, Кугу да Изи _____, _____ энерлаже. Юл дене Европышто эн кугу _____ коштеш.

2 Кум түшкашке мут-влакым шке гыч возыза:

Марий кундемаште кушшо емыж-влак:

Марий кундемаште кушшо эмлык шудо-влак: _____

Марий кундемаште кушшо понго-влак: _____

3 Текстым лудса, умбакыже шуйыза.

Таир – Марий кундемнын ик эн мотор да кугу ерже. Йошкар-Ола дечын 42 менге тораште верланен. Таир ийын коштышо отро дене кумдан чапланен. Тиде отрошто ото тўзланен кушкеш. Тыгак эше вес историй уло...

4 Йодыш-влаклан вавештыза.

➔ Марий Элыште могай туризм виянгеш? _____

➔ Экстремальный туризм мо пура? _____

➔ Юрино посёлко мо дене кугешна? _____

➔ Могай ер воктен турбазе уло? _____

➔ «Индеш памашинча» турист маршрут Марий Элын могай поянлыкше дене палдара? _____

5 Сўретлаште могай тоштер-влакым ужыда, возыза. Нуно кушто верланеныт? Ик тоштерже нерген шымлымаш пашам эртарыза.

6 Лышташ-влакым ончен, пушенгым палыза. Марий кундемаште нине пушенге-влак вашлиялтыт мо?

7 Экспонат лўм-влакым күлеш пөлкашке возыза.

Тошто марий тувыр, шордо, мыжер, шовыр, шурманше, умдыр, ўштö, рывыж, пота, меран, йыдал, шогертен, куымо стан, күнчылавондо, пундыш, шепка, пурагорка, пушенге, көршöк, терке, олагорак, сорла, шоншо.

Пўртүс пөлка

Этнографий пөлка

8 Марий Элын картшым ончен, таблицым чоңыза.

Марий Элысе ола-влак	Марий Элысе район-влак	Марий Элысе энер-влак	Марий Элысе ер-влак	Марий Элысе каныме вер-влак

27 июнь — Колым кучымо тўнжамбал кече.

«Ямде лий» 2022 ий 24 июнь

Кол - ведраште, кумыл - каваштэ

Йолташем-влак дене пырля колым кучаш кажне кечын коштына. Вўдшат тораште огыл, ял воктенак. Кажнынан колым энгырыме шке верна уло. Еныныш шогалаш ок лий. Колым кучымо годым икте-весе дене огына мутлане. Йырым-йыр шып. Лач кайык-влак сылне семышт дене куандарат. Кажне шке сомылжым шукта.

Илья НИКОЛАЕВ.
Морко, Коркатово.

Кежеж каныш тўналмеке, колым кучаш шуко жапым ойырем. Кунам кол чўнга, кеч-кўат куана, кумыл кавашке нўлталтеш. Энер серыш, энгырым сакен, уэш да уэш ошкыл колтымо шуэш.

Морко, Шўргыял.

Ош мамык гай садерже

Сурт-оралте шенгел пакчаште кушшо 22 олмапу, ошын койын пеледын, чоннам куандара. Но кажне ийын олмаже ок шоч. Молан тыге? Кочам умылтарыш: «Ик ийын олмапу укшлажым ешараш вийжым кучылтеш. Тўзланен кушкеш. Вес ийынже саскам пуа». Тений мыняр килограмм олма шочшашым шотлаш кумыланым. Ик олмапу кокла шот дене 100 килограмм олмам пуа гын, 2200 килограмм лиеш. Тынар олма дене мом ышташ? Кочкына, вареным, повидлым шолтена, компотым, сокым ямдылена. Шонен муым: кўн кумылжо уло гын, шыжым толза мемнан деке унала.

Морко, Купсола.

Геннадий СКВОРЦОВ.

Фотом еш архив гыч налме.

Даша СОШИНА.

Арам ом эртаре

Кежеж — кажне йочалан эн вучымо пагыт. Тунемме ий мучашлалтын, школыш вашкыме ок кўл, мўнгысў пашам ыштыман огыл. Могай сай! Но тиде пагытым арам эртараш ом шоно. Школ пеленысе лагерьыш коштам. Тушто онай да весела. Шуко ум пален налам. Мыланем пеш келша.

Глеб СОКОЛОВ.

У Торъял, Тошто Торъял.

Мику аваж воктеке лишемеш да ёрын пелешта:

— Авай, тыйын сур ип пырче-влак палдырнат?!

— Тый мутем от колышт, садлан нуно сурыш савырненыт!

— А-а-а, ынде умылышым, тебе молан ковам пўтынек чалемын!

Электротулым аныклыза

➔ Тулым аныклыше кугу куатан лампым кучылтса. Тудо электротулым аныклаш полша.

➔ Паша верым (ўстелым) кечывал кече пурымо могырыш верандыза.

➔ Окнам чўчкыдыррак мушса.

Сўретым чиялтыза.

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз. Заказ
Формат — А-4-8.

https://vk.com/yamde_lii
<https://ok.ru/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: yamdelii.ru

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий Эл Республикысе культур, печать да калык-влакын пашашт шотышто министерстве, «Кугарня» газет» кугыжаныш унитарный казна предприятий.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскерме шотышто федеральный службын Юл кундем федеральный округысо управленийыштыже регистрироватлыме.
Номер — ПИ № Ту52-01335,
2021 ий 29 сентябрьыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап —
14-00,
фактически — 13-00

Авторын да редакцийын шонымышт тўрлў лийын кертыт. Серыш-влак мўнгеш огыт колталт.
Ак — кутырен келшыме почеш.

Редакцийын да издательын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалькше урем, 20-шо пўрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

Конкурс

Дарина МУРСАКАЕВА.
Башкортостан,
Калтаса.

Константин ШЕХУРДИН.
Шернур,
Кукнур Купсола.

Анфиса СУНГУРОВА.
Параньга, Усола.

Лев НИКИТИН.
Татарстан,
Набережные Челны.

Модель улам

Кроссворд

**«Таргылтыш»
ойлымаш
почеш**

**Шола гыч
пурлашке:**
1.Салтак. 2.Йоча.
3.Суанла модаш
кө темла? 7.Орол.
10.Модаш йоратыше
рвезе. 11.Йомакым кө каласкала? 12.Йоча.

**14 июньышто
И.Одарын (Иван
Ефимович
Романов)
шочмыжлан
135 ий темын.**

Кўшыч ўлыкө: 1.Кугу мыжерым чийыше рвезе.
3.Алашам кө кушкыжын? 4.Куткышуэш кө лога-
лын? 5.Олык лўм. 8.Тиде кечын йоча-влак мончаш
пуреныт. 9.Йоча.

В.СМИРНОВ ямдылен.

Йонгылыш-влакым муза.

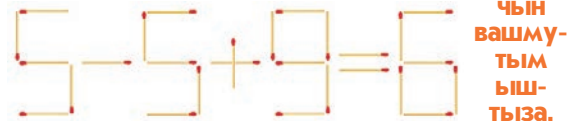
7 > 2	4 + 5 = 9	7 - 1 + 4 = 9
5 < 0	10 - 8 = 1	5 + 5 - 3 = 7
6 > 9	3 + 6 = 10	9 - 7 + 2 = 4

**Кум фигур гыч ыштыме
сўрет-влакым ойырыза.**

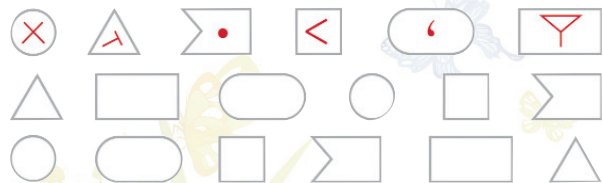
**Мерагигылан модыш марте
корным муаш полшыза.**

**Ик шырпым верже дене вашталтен,
чын
вашму-
тым
ыш-
тыза.**

**Яра фигурлашке могай знакым шындыман,
палыза.**

Задаче

Олю кумшо пачашыште ила,
Петю – Олю деч кок пачашлан
кўшнырак, а
Ольош Петю деч
ныл пачашлан ўл-
нырак ила. Петю
ден Ольош могай
пачашыш-
те илат?

Интернетесе сўрет-влакым кучылтмо.